

місцевого самоврядування). Зокрема, ще не дотримуються вимоги ч. 2 ст. 9 Хартії щодо необхідності забезпечення відповідності обсягу фінансових ресурсів місцевих властей функціям місцевого самоврядування (за розрахунками фахівців органів місцевого самоврядування, вони профінансовані на 20-30%) та щодо необхідності формування частини фінансових ресурсів місцевих властей за рахунок місцевих податків і зборів (частка останніх у дохідній частині місцевих бюджетів настільки мізерна, що не може суттєво впливати на їхню стабільність).

Отже, перспективами вдосконалення системи принципів організації органів місцевого самоврядування є розширення їхньої фінансової самостійності, належного матеріального забезпечення, підтримка благодійництва й популяризація спонсорської допомоги та формування державного бюджету «знизу»-«догори», коли спочатку враховуються потреби територіальних громад, адміністративно-територіальних одиниць, а вже потім відбувається формування основного фінансового документу країни.

Література:

1. Донець Т. М. Генеза становлення міжнародних принципів статусу та функціонування місцевого самоврядування в Україні [Текст] // Сучасна освіта й наука в Україні: традиції та інновації : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. заочної конф., (Київ, 27-29 жовт. 2012 р.). – К., 2012. – С. 173-177.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21 травня 1997 року в редакції 16 серпня 2015 року – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
3. Закон України «Про місцеві вибори» від 14 липня 2015 року – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/595-19>
4. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» України від 05 лютого 2015 року – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
5. Конституція України від 28 червня 1996 року – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/>.
6. Лахижа М. І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні та практичні аспекти : [монографія]. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. – 289 с.
7. Падалко Г. В. Конституційні принципи служби в органах місцевого самоврядування в Україні: система та видова характеристика [Текст] // Держава і право : зб. наук. праць / Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. – К., 2012. – Вип. 56. Юридичні і політичні науки. – С. 167-174.
8. Панасюк С. А. Захист територіальних кордонів місцевих співтовариств: реалії та перспективи імплементації принципу Європейської хартії місцевого самоврядування в законодавство України [Текст] // Держава і право : зб. наук. праць / Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. – К., 2013. – Вип. 62. Юридичні і політичні науки. – С. 459-466.
9. Пухтинський М. Концептуальні, конституційні, політико-правові засади територіальної організації публічної влади [Текст] // Право України. – 2014. – № 9. – С. 88-93.

Мищенко Т.О.

(наук. кер. – викладач вищої категорії Коваленко С.В.)

студентка IV курсу бурового відділення

Полтавського коледжу нафти і газу Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка

ПРАВОВИЙ СТАТУС ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ

Реалізація економічних, політичних, науково-технічних, культурних та інших контактів із зарубіжними державами призводять до постійного збільшення кількості іноземців та осіб без громадянства, які відвідують Україну з метою здійснення ділових зв'язків, виконання

договірних робіт, навчання, туризму, наукових, культурних зв'язків тощо. Більшість з них приїжджаючи в Україну дотримуються встановлених правил перебування в нашій державі. В той же час окремі суб'єкти допускають адміністративні правопорушення, не дотримуються правил перебування, скоюють злочини. З кожним роком зростає нелегальна міграція. Значна кількість іноземців не має або втратила законні підстави для перебування в Україні, не може працевлаштуватися, тривалий час проживає або безконтрольно пересувається будь-яким транспортом по території України. З огляду на все вище викладене постає необхідність звернутися до визначення правового статусу іноземців у нашій державі для прийняття дієвих кроків по врегулюванню даної ситуації.

Окремі аспекти цієї проблеми вивчали такі науковці, як М. Московченко, В. Німченко, О.Н. Поворозник, С.Б. Чехович, В. Колпаков, В.В. Кравченко, В.В. Копейчиков, В.Ф. Погорілко, Л.Ю. Олійник, Г.О. Пушкар'єв, Є.Ю. Петров та інші.

Метою статті є: на основі аналізу конституційно-правових актів України розкрити конституційно-правовий статус іноземців в Україні.

Правовий статус іноземців в Україні визначається Конституцією України, законами України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 р., «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08 липня 2011 р., «Про імміграцію» від 07 червня 2001 р., «Про закордонних українців» від 04 березня 2004 р., іншими нормативними актами, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

В законодавчих актах України усунуто розбіжності у визначенні понять «іноземець» та «особа без громадянства». Згідно статті 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» –

іноземець – особа, яка не перебуває у громадянстві України, і є громадянином (підданим) іншої держави або держав;

особа без громадянства – особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином [2].

Аналогічні терміни закріплені і в Законі України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року № , що є позитивом, оскільки донедавна в українській правовій системі існували два законодавчі визначення поняття «іноземця» (відповідно до Закону України «Про правовий статус іноземців» від 04 лютого 1994 р. № та Закону України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року №).

Правовий статус іноземців, як і осіб без громадянства, в Україні має специфіку залежно від категорії, до якої вони належать. В науковій юридичній літературі існує різна класифікація категорій іноземців.

На території України постійно проживають або тимчасово перебувають кілька категорій іноземців правовий статус яких істотно відрізняється, але на більшість з них поширюється національний правовий режим.

Розрізняють такі види іноземців:

- іноземці, які іммігрували в Україну на постійне проживання;
- які тимчасово проживають в Україні;
- які тимчасово перебувають на території України;
- яким в Україні надано притулок;
- яким в Україні надано статус біженця;
- яким в Україні надано статус особи, яка потребує додаткового захисту;
- яким в Україні надано статус осіб, що потребують тимчасового захисту;
- іноземці, які користуються дипломатичними привілеями та імунітетами;
- іноземці, які перебувають на території України відповідно до міжнародних договорів України;

- нелегальні мігранти та інші.

Окрему групу іноземців складають закордонні українці, у яких особливий (спеціальний) вид правового статусу іноземця [1, с. 71].

Правовий статус іноземців – конституційно-правове закріплення становища іноземців в Україні, система їх прав, свобод і обов'язків, гарантій їх реалізації та захисту, а також їх відповідальність в Україні.

Правовий статус іноземця подвійний: з одного боку вони як громадяни своєї держави, повинні виконувати закони цієї держави, а з другого – підпорядковуватися законодавству України, оскільки підпадають під її юрисдикцію [1, с. 70].

Світова практика регламентації правового статусу іноземців свідчить про наявність таких правових режимів: взаємності, «відкритих дверей», ідентичності, національного режиму, режиму найбільшого сприяння, спеціального (преференційного) режиму.

В Україні, як зазначає науковець Ю.Г. Барабаш, провідними щодо іноземців є національний режим і режим найбільшого сприяння, які поєднуються з режимом найбільшої взаємності [4, с. 57].

Іноземці в Україні перебувають на національному правовому режимі (стаття 26 Конституції України), тобто володіють тими ж правами та обов'язками, що і громадяни України, але за деякими винятками.

Розглянемо особливості правового статусу окремих категорій іноземців: 1. Іноземці, які користуються дипломатичними привілеями та імунітетами – на осіб, наділених дипломатичним імунітетом юрисдикція України не поширюється взагалі, а на осіб, які наділені консульським імунітетом, юрисдикція України поширюється в обмеженому обсязі;

2. Іноземці, які перебувають на території України відповідно до міжнародних договорів України – правовий статус визначається відповідними міжнародними договорами, юрисдикція України поширюється в обмеженому обсязі, визначеному Договором;

3. Іноземці, які іммігрували в Україну на постійне проживання – зобов'язані отримати дозвіл на імміграцію; поширюється національний правовий режим;

4. Іноземці, які тимчасово перебувають на території України – в'їжджають на підставі візи, перебувають протягом терміну, зазначеного у візі; поширюється національний правовий режим [1, с. 71].

Елементами правового статусу іноземця є: принципи, права, свободи, обов'язки та відповідальність.

Принципи – основоположні ідеї конституційно-правового закріплення становища іноземців в Україні.

До основних принципів (їх перелік не є вичерпним) належать: принцип гуманізму; справедливості; свободи; рівності перед законом; єдності прав і обов'язків; принцип відповідності правового статусу іноземців в Україні вимогам і стандартам, які на сьогодні склалися в міжнародному співтоваристві; принцип заборони незаконного обмеження прав і свобод; принцип загальнодоступності основних прав і свобод; принцип недискримінації іноземців та інші.

Основні права і свободи іноземців в Україні – це закріплені Конституцією, законами та міжнародними договорами України вид і міра можливої чи дозволеної поведінки іноземців. Відповідно до Конституції України вони мають ті ж права та свободи (особисті, економічні, соціальні, культурні, екологічні, політичні), що й громадяни України за певними винятками (особливо стосовно політичних та соціальних прав).

Іноземці в Україні несуть ті ж обов'язки, що і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією і законами України.

До основних обов'язків належать: не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей, на інтереси суспільства та держави; неухильно додержуватися Конституції, законів та інших нормативно-правових актів України; не заподіювати шкоди природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані ними збитки; сплачувати податки і збори в порядку і розмірах встановлених законом.

За порушення українського законодавства іноземці несуть юридичну відповідальність.

Юридична відповідальність іноземців – це встановлені конституційно-правовими нормами засоби державного примусу, які застосовуються уповноваженими органами України

до іноземців у разі вчинення ними правопорушення, що тягне для них обов'язок зазнавати негативних наслідків своєї протиправної поведінки [1, с. 74].

Питання відповідальності зазначених вище осіб досліджували у своїх працях О. Кузьменко, О. Малиновська, В. Новік, В. Олефір, Ю. Тодика, М. Хавронюк, М. Марченко, С. Трофімов [3, с. 10]. В юридичній літературі розрізняють загальну та спеціальну відповідальність іноземців [5, с. 158].

Закріплений законами України конституційно-правовий статус іноземців в Україні відповідає міжнародно-правовим стандартам. В умовах євроінтеграції питання правового статусу іноземців в Україні є надзвичайно актуальним.

Література:

1. Веніславський Ф.В. Конституційне право України в схемах і таблицях: навч. посібн. для студ. юрид. вузів та ф-тів / Ф.В. Веніславський. – Х.: Право, 2014. – 376 с.
2. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 р. № 3773-IV (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Колпаков В. Адміністративна відповідальність іноземців і проблеми законодавчого регулювання / В. Колпаков //Юридична Україна. – 2003. – № 12. – С. 10-18.
4. Конституційне право України: посіб. ін.; за заг. ред. Ю.Г. Барабаша – 2-ге вид., переробл. та допов. – Х.: Право, 2015. – 328 с.
5. Фрицький О.Ф. Конституційне право України: Підручник / О.Ф. Фрицький. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 510 с.

Жакун Н. В.

(наук. кер. – к.ю.н. Коломієць П. В.)

студентка ІV курсу юридичного факультету,

Полтавського інституту економіки і права

«Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна”

ЩОДО СТВОРЕННЯ РІВНИХ УМОВ ДЛЯ ДОСТУПУ КОЖНОЇ ДИТИНИ ДО ВИСОКОЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Створення рівних умов для доступу кожної дитини до високоякісної освіти (дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної і вищої) для забезпечення розвитку особистості, суспільства і держави є одним з головних пріоритетів Загальнодержавної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року, основними завданнями якої в даному напрямку є: 1) збільшення кількості дітей, які відвідують навчальні заклади; 2) забезпечення всіх дітей-інвалідів послугами навчальних закладів незалежно від стану здоров'я цих дітей та їх місця проживання і виховання; 3) забезпечення високоякісними освітніми послугами, для чого: запровадити систематичний моніторинг діяльності дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних і вищих навчальних закладів із визначенням їх рейтингу та щорічним оприлюдненням результатів у засобах масової інформації; розробити та почати впровадження нового покоління вітчизняних, зокрема електронних, підручників, навчальних посібників, у тому числі для спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку), відповідно до сучасного рівня розвитку високих технологій та забезпечити для цього доступ до мережі Інтернет дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних і вищих навчальних закладів; забезпечити всі навчальні заклади українізованою версією програмного продукту (Microsoft Office тощо) [1].

Статтею 19 «Право на освіту» Закону України «Про охорону дитинства» [2] визначено, що кожна дитина має право на освіту. Держава гарантує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; надання державних стипендій та пільг учням і студентам цих закладів у